

ності виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державного казначейства України».

3. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів: Затв. наказом Державного казначейства України від 28.11.2000 р. № 119.

4. Наказ Міністерства фінансів України від 11.03.2008 р. № 373 «Про затвердження формату та регламенту обміну інформацією між місцевими фінансовими органами та територіальними органами Державного казначейства України».

5. Наказ Державного казначейства України від 08.10.2004 р. № 173 «Щодо затвердження Правил складання звітності про виконання місцевих бюджетів».

Тимчук О. Й.

Викладач кафедри фінансів

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Процеси економічного оновлення і зростання визначаються розмірами й структурою інвестицій, якістю і швидкістю їх здійснення. Темпи приросту валового внутрішнього продукту корелюють із приростом обсягу, структурними і якісними змінами капіталовкладень.

За останні роки в інвестиційній діяльності утворилося своєрідне замкнуте коло. Недоінвестування економіки посилює спад виробництва, який, у свою чергу, спричинює зниження інвестиційних можливостей суб'єктів господарювання та держави. Зараз Україна поставлена перед об'єктивною необхідністю активізації інвестиційної діяльності та забезпечення диверсифікації капіталу в напрямі соціально орієнтованих структурних перетворень.

Проблеми регулювання інвестиційних процесів, ефективного здійснення інвестицій у всьому розмаїтті їх форм висвітлені в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Суттєвий внесок у становлення цієї наукової галузі знань зробили провідні вчені В. Глушков, Дж. Данциг, А. Канторович, В. Леонт'єв, Дж. Нейман. Проблемам моделювання реальних інвестицій присвячені дослідження Е. Альтмана, А.А. Бакаєва, І.А. Бланка, О.Д. Василика,

В.В. Вітлінського, К.Ф. Ковальчука, Ю.Г. Лисенка, М. Міллера, С. Модильяні, В.М. Порохні та ін.

В економічній теорії відома низка моделей інвестиційного процесу, а саме: моделі врахування коливань у розмірах інвестицій (М. Туган-Барановський, А. Шпітгоф, Г. Кассель), моделі детермінантів інвестування: гранична ефективність капіталу, грошова норма відсотка (Дж. Кейнс, Г. Віксель); моделі мультиплікатора інвестицій і функції споживання (Р. Кан, Дж. Кейнс); моделі акселерації, засновані на врахуванні тривалості часу виробництва елементів основного капіталу (А. Афталіон, Г. Кассель, Е. Хансен); модель початкових імпульсів і розповсюдження циклічних рухів, обумовлених структурою економіки (ефект багатства, ефект реальних касових залишків А. Пігу), динамічні моделі, що враховували зміну детермінантів інвестування (модель Харрода-Домара), модель взаємозв'язку факторів товарного і грошового ринків (модель Хікса-Хансена), моделі перманентного і номінального доходу (М. Фрідмен).

Однак, наведені економічні моделі інвестиційного процесу використовувати для аналізу інвестиційного процесу в Україні є досить проблематичним внаслідок наявності певних інституціональних факторів, зокрема: нееластичність обсягу інвестицій від рівня процентної ставки; хаотична зміна мультиплікатора й акселератора інвестицій; відсутність кореляційного зв'язку між мультиплікатором інвестицій, темпом зростання ВВП і капіталомісткістю приросту, дисбалансом у рівні заощадження й нагромадження [1].

Вимоги економічного розвитку передбачають радикальне оновлення основного капіталу, зріст капітальних вкладень у нові технології, модернізацію основних фондів у виробничій та невиробничій сфері з урахуванням довжини інвестиційного циклу. На сьогодні інвестиційна діяльність держави та інших учасників інвестиційного процесу не відповідає цим вимогам.

Наприкінці 80-х рр. в економічну літературу і практику увійшло поняття «інвестиції», яке певний час ототожнювалося із поняттям «капітальні вкладення». Вважаємо, що капітальні вкладення реалізуються лише у відтворенні основних фондів і прирості матеріально-виробничих запасів. Поняття ж «інвестиції» окреслює

такі майнові та інтелектуальні цінності, як кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди); майнові права; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань; права користування землею, водою, іншими природними ресурсами [2]. На рис. 1 представлені основні форми інвестицій, які доцільно використовувати в практиці господарювання.

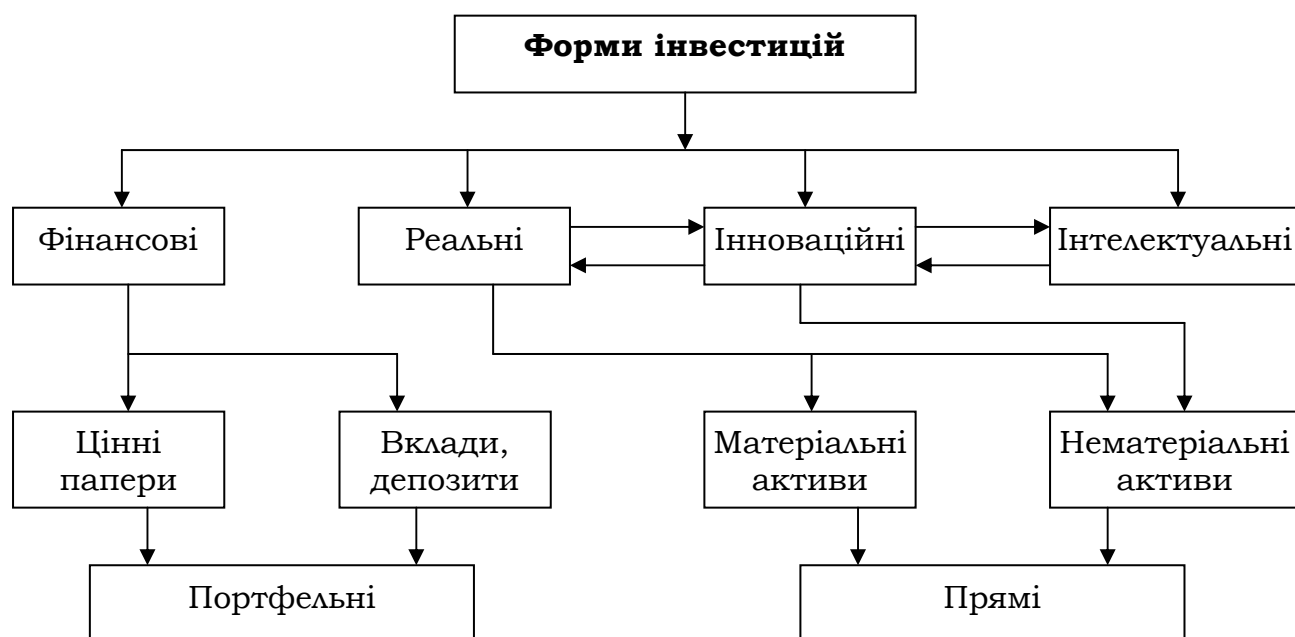


Рис. 1. Розподіл інвестицій за формами [2]

Тенденції розвитку реального інвестування в економіку України дають підстави констатувати, що серед об'єктів реального інвестування виділяють насамперед нове будівництво, а також розширення, реконструкцію або технічне переозброєння виробничих потужностей існуючих підприємств, що пов'язано із впровадженням високоефективних технологій і гнучких виробництв шляхом модернізації чи заміни застарілого устаткування, збільшення виробничих потужностей, розширення або зміни асортименту продукції, зниження собівартості тощо [3].

Усі ці чинники спричинили активізацію наукових досліджень щодо кількісного обґрунтування стратегій реального інвестування, а саме реалізувалося в таких напрямках:

– моделювання асортиментної політики підприємства, а також оновлення, оптимізація номенклатури та обсягів виробництва

на певний перспективний період, підвищення виробничого потенціалу підприємства;

- визначення впливу змін факторів виробництва на економічну ефективність підприємства;

- визначення обсягів асигнувань на придбання або модернізацію обладнання та його комплектацію;

- нагромадження власних та залучених фінансових коштів, їх подальша трансформація в інвестиційні ресурси для розвитку виробничої діяльності;

- визначення потреб у кредитах, що залучатимуться на фінансування інвестиційних програм тощо.

Проблема вибору об'єкта реального інвестування і розробка раціонального сценарію (інвестиційної програми) його економічного розвитку актуальна на сьогодні як в теоретичному, так і в практичному плані.

Вирішення завдань ефективного реального інвестування в умовах трансформаційної економіки України передбачає:

- потенційні об'єкти вкладання реальних інвестицій мають з об'єктивних причин різний ступінь пріоритетності для конкретного інвестора. Це пов'язано з різними значеннями фінансово-економічних показників досліджуваної групи підприємств. Виходячи з цього, стратегічний інвестор формує інтегральний критерій для порівняння між собою множини апріорі обраних об'єктів реального інвестування та отримує сформований з них ранжований ряд;

- стратегічний інвестор, вітчизняний чи іноземний, має певну систему інвестиційних цілей, які впливають на вибір ним потенційного об'єкта реальних інвестицій зі сформованої ефективної підмножини альтернативних інвестиційних об'єктів;

- трансформаційність сучасної економіки України, яка відбивається у змінах механізмів господарювання, інвестування тощо, значно підвищує ступінь невизначеності й ризикованості підприємницької діяльності, зокрема інвестиційної. Саме тому сучасний інвестор здійснюватиме реальні інвестиції тільки у тому разі, коли матиме надійну інформацію, тобто прийнятні прогнози сценарії, а також механізм оперативного, тактичного управління реалізаці-

єю інвестиційних програм розвитку потенційних об'єктів інвестування;

– об'єкт реального інвестування, обраний із певної кількості об'єктів, що розглядаються, має відповідати максимальному значенню функції корисності стратегічного інвестора;

– механізм зворотного зв'язку реалізує раціональний адаптивний процес тактичного управління ходом реалізації інвестиційної програми щодо розвитку обраного об'єкта реального інвестування.

Література:

1. Косова Т.Д. Становлення інституціональних інвесторів в Україні: проблеми теорії та практики. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2004. – 296 с.

2. Галій І.І. Можливості залучення іноземних інвестицій в економіку України // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: Збірник наукових праць КНУБА. – Вип. 8. – К.: 2000. – С.21–29.

3. Шмиголь Н.М. Оптимізація структури капіталу підприємства // Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія: Економіка та підприємство. – Запоріжжя: Гуманітарний університет «ЗІДМУ». – 2003. – Вип. 4. – С. 238–243.

Ткачук Н. М.

К. е. н., доцент кафедри фінансів

ФІНАНСУВАННЯ НАУКИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Україна належить до держав з вагомим науковим потенціалом, який можна порівняти з потенціалом більшості розвинених країн Європи. Розгалужена мережа наукових організацій, що діє в нашій державі охоплює широкий спектр галузей науки і техніки й здатна за сприятливих умов забезпечувати реалізацію науково-технічного прогресу та інноваційної перебудови української економіки. Україна традиційно вважається державою з вагомим науковим потенціалом, визнаними у світі науковими школами, розвиненою системою підготовки кадрів. Україна входить до вісімки країн світу, що мають необхідний науково-технічний потенціал для створення найсучаснішої авіакосмічної техніки, до десятки